

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ NA RZECZ
OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
NA LATA 2026 – 2032**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
1. Charakterystyka programu	4
1.1. Podstawy prawne programu	4
1.2. Założenia programu	6
2. Niepełnosprawność w powiecie drawskim	7
2.1. Teoretyczne aspekty niepełnosprawności	7
2.2. Sytuacja osób z niepełnosprawnościami w powiecie drawskim	10
3. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami	14
3.1. Rehabilitacja społeczna osób z niepełnosprawnościami realizowana przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim	14
3.2. Instytucje realizujące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej na terenie powiatu drawskiego	23
4. Rehabilitacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami	34
5. Cele Programu	40
6. Realizatorzy i partnerzy programu	45
7. Źródła finansowania	46
8. Monitoring i ewaluacja	47
Zakończenie	48

WPROWADZENIE

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2026 – 2032, zwany dalej Programem, jest dokumentem określającym i koordynującym działania w zakresie polityki społecznej Powiatu Drawskiego, ukierunkowanym na rozwiązywanie problemów osób z niepełnosprawnościami w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej, zatrudniania oraz przestrzegania ich praw.

Program powstał na podstawie zapisów art. 35a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, w myśl którego do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.

Adresatami Programu są przede wszystkim osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny zamieszkałe na terenie powiatu drawskiego oraz instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się problematyką niepełnosprawności w powiecie.

Osoby z niepełnosprawnościami mają pełne prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Posiadają prawo do uczestnictwa i równych szans w życiu społecznym i zawodowym oraz nie mogą podlegać dyskryminacji, prześladowaniu czy marginalizowaniu ze względu na swoją dysfunkcję.

Istotą Programu jest stworzenie na terenie powiatu drawskiego systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością oraz zagwarantowanie i udzielanie im takiej pomocy, która umożliwi bądź ułatwi samodzielne funkcjonowanie we wszystkich obszarach życia, w życiu społecznym, zawodowym, rekreacyjno - turystycznym czy kulturalnym.

1. CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU

1.1. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Opracowanie i wdrażanie przez powiat Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2026 – 2032 jest obowiązkiem ustawowym wynikającym z art. 35 a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Program spójny jest z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych oraz ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wpisuje się w zadania Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 oraz Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Drawskiego na lata 2023-2028.

Uchwalona przez Sejm 1 sierpnia 1997 r. Karta Praw Osób Niepełnosprawnych zawiera katalog dziesięciu praw osób z niepełnosprawnością w tym:

1. dostęp do dóbr i usług, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym,
2. dostęp do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych, uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny,
3. dostęp do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną,
4. dostęp do nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej,
5. pomoc psychologiczną, pedagogiczną i inną umożliwiającą rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych,
6. pracę na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystanie z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawo do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
7. zabezpieczenie społeczne uwzględniające konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym,

8. życie w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostęp do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostęp do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej,
9. posiadanie samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz prawa do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych,
10. pełne uczestnictwo w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

Celem głównym Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 jest włączenie osób z różnego rodzaju niepełnosprawnościami w życie społeczne i zawodowe, a tym samym zagwarantowanie im praw określonych w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Strategia zawiera 8 obszarów priorytetowych, w tym m.in. niezależne życie, edukację, pracę czy zdrowie. Działania wskazane w ramach poszczególnych obszarów mają za zadanie umożliwić osobom z niepełnosprawnościami niezależne życie i pełny udział we wszystkich jego sferach, zapewniając im funkcjonowanie w społeczeństwie na zasadzie równości z innymi osobami. Realizacja celów i działań ujętych w Strategii podlega stałemu monitoringowi przez Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych ma przyczynić się do poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych, poprzez umożliwienie im rzeczywistego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, na równi z innymi osobami. Została ona przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w 2006 r. i weszła w życie w 2008 r. Stroną konwencji jest Unia Europejska - Polska ratyfikowała konwencję w 2012 r.

W preambule konwencja uznaje dyskryminację ze względu na niepełnosprawność za pogwałcenie godności i wartości człowieka oraz stwierdza, że osoby z niepełnosprawnością są często narażone na wieloraką lub wzmocnioną dyskryminację. Podkreśla znaczenie, jakie dla osób z niepełnosprawnością ma ich samodzielność i niezależność, a także znaczenie, jakie ma dostępność środowiska fizycznego, społecznego, gospodarczego i kulturalnego, opieki zdrowotnej, edukacji, informacji i komunikacji.

Konwencja zawiera przepisy, które m.in. zakazują dyskryminowania osób z niepełnosprawnością, nakazują tworzenie warunków korzystania z praw na zasadzie równości z innymi osobami, nakazują wprowadzenie rozwiązań specjalnie adresowanych do osób z niepełnosprawnością, odpowiednio do rodzaju zagadnienia. Niezwykle ważny jest art.

19 konwencji, który mówi o prawie osób z niepełnosprawnościami do niezależnego życia, które zgodnie z wytycznymi Unii Europejskiej (C/2024/7188) powinno polegać na zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami możliwości wyboru miejsca zamieszkania i podjęcia decyzji co do tego, gdzie i z kim będą mieszkać, do dostępu do szeregu usług wspierających świadczonych w domu lub placówkach temu dedykowanym, jak również dostępności usług środowiskowych i urzędzeń na zasadach równości z innymi osobami.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Drawskiego na lata 2023-2028 zakłada kreowanie inkluzywnej polityki społecznej wobec osób o szczególnych potrzebach, w tym osób z niepełnosprawnością. Zakłada działania takie jak: podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych, zapewnienie miejsc całodobowej opieki, umożliwienie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz rozwój bazy wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.

1.2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Odbiorcami programu są osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny zamieszkałe na terenie powiatu drawskiego oraz instytucje i organizacje pozarządowe zajmujące się tematyką niepełnosprawności w powiecie.

Program obejmuje działania w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu osób z niepełnosprawnością oraz przestrzegania ich praw. Celem działań jest zapewnienie osobom z niepełnosprawnością możliwości pełniejszego uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym.

Program wskazuje – instytucjom i organizacjom działającym w obszarze polityki społecznej – kierunki działań profilaktycznych na rzecz ograniczania i łagodzenia skutków niepełnosprawności. Podkreśla znaczenie usamodzielnienia i aktywizacji osób z niepełnosprawnością, nie pomijając jednocześnie kwestii wspierania osób z niepełnosprawnością we wszystkich płaszczyznach ich funkcjonowania.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością na lata 2026 – 2032 wdrażany będzie poprzez konsekwentne realizowanie poszczególnych zadań, które są ściśle wymierzone na osiągnięcie przedstawionych w dalszej części celów. Koordynatorem programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim.

2. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ W POWIECIE DRAWSKIM

2.1. TEORETYCZNE ASPEKTY NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W Polsce definicję niepełnosprawności określa ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2025 r., poz. 913) „niepełnosprawność - oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy”.

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych podkreśla, że niepełnosprawność nie wynika z dysfunkcji zdrowotnej, a z interakcji pomiędzy osobami z dysfunkcjami a barierami wynikającymi z postaw ludzkich i środowiskowymi, które utrudniają tym osobom pełny i skuteczny udział w życiu społeczeństwa, na zasadzie równości z innymi.

Biorąc pod uwagę powyższe należy przyjąć, iż niepełnosprawność nie powinna być postrzegana przez pryzmat obniżonej sprawności, a barier, które napotykają osoby z niepełnosprawnością na swojej drodze do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Niepełnosprawność dotyka znaczną część obywateli, ogranicza ich możliwości funkcjonowania oraz rozwoju na wielu płaszczyznach, a w szczególności ekonomicznej, społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Osoby z niepełnosprawnością są wśród nas, a ich problem to nie tylko niepełnosprawność fizyczna czy psychiczna, ale przede wszystkim bariery życia codziennego, które izolują ich od społeczeństwa.

W Polsce obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa o niepełnosprawności, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje.

Pierwszym z nich jest orzecznictwo rentowe, zasady którego reguluje Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2004 r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy. Orzecznictwo rentowe prowadzone jest przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i komisje lekarskie ZUS, kwalifikujące osobę jako:

1. niezdolną do pracy - osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu,

2. całkowicie niezdolną do pracy - osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy,

3. częściowo niezdolną do pracy - osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Niezdolność do pracy orzeka się na okres nie dłuższy niż 5 lat. Można orzec na okres dłuższy niż 5 lat, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy przed upływem tego okresu.

ZUS orzeka również niezdolność do samodzielnej egzystencji w przypadku stwierdzenia naruszenia sprawności organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych.

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r. w ramach orzecznictwa pozarentowego wprowadza trzy stopnie niepełnosprawności:

1. znaczny, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,

2. umiarkowany, do którego zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,

3. lekki, do którego zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Powyższa ustawa definiuje również niezdolność do samodzielnej egzystencji i oznacza ona naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia, ocenę

niepełnosprawności u osoby w wieku do 16 roku życia dokonuje się na podstawie takich kryteriów jak: przewidywanego okresu trwania upośledzenia stanu zdrowia z powodu stanów chorobowych przekraczającego 12 miesięcy, niezdolności do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: samoobsługa, samodzielne poruszanie się, komunikowanie z otoczeniem, powodującej konieczność zapewnienia stałej opieki lub pomocy, w sposób przewyższający zakres opieki nad zdrowym dzieckiem w danym wieku, albo znacznego zaburzenia funkcjonowania organizmu, wymagającego systematycznych i częstych zabiegów leczniczych i rehabilitacyjnych w domu i poza domem.

W świetle ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych orzeczenia wydawane przez ZUS, KRUS i MSWiA znajdują swoje przełożenie na stopień niepełnosprawności wydawany przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Tabela nr 1. Wykaz równorzędnych orzeczeń dotyczących niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	Orzeczenia ZUS	Grupy inwalidzkie wydane przed 01.01.1998r.	Orzeczenia KRUS wydane przed 01.01.1998r.	Orzeczenia MSWiA wydane przed 01.01.1998r.
Znaczny	Całkowita niezdolność do pracy i do samodzielnej egzystencji	I grupa	Całkowita niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym z dodatkiem pielęgnacyjnym	I grupa z ogólnego stanu zdrowia
Umiarkowany	Całkowita niezdolność do pracy	II grupa	-	II grupa z ogólnego stanu zdrowia
Lekki	Częściowa niezdolność do pracy	III grupa	Stać lub długotrwała niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym	III grupa z ogólnego stanu zdrowia
Dla osób do 16 roku życia orzeka się jedynie o niepełnosprawności				

Źródło: opracowanie własne

Osoby z niepełnosprawnością oraz ich rodziny wymagają szczególnego zainteresowania oraz różnorodnych form wsparcia. Niepełnosprawność wynika z różnych przyczyn, najczęściej jest skutkiem urazów i chorób przewlekłych, nazywanych często cywilizacyjnymi, ale także coraz częściej jest wynikiem chorób genetycznych i wrodzonych. Bez pomocy ze strony państwa osoby z niepełnosprawnością nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać wielu swoich problemów - problemów, które w ich ocenie są nie do rozwiązania. I właśnie

dlatego to na społeczeństwie spoczywa obowiązek wyrównywania szans życiowych osób z niepełnosprawnościami oraz przeciwdziałania ich dyskryminacji, zarówno społecznej jak i zawodowej.

2.2. SYTUACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W POWIECIE DRAWSKIM

W powiecie drawskim orzecznictwem pozarentowym zajmuje się Powiatowy Zespół do spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Przedstawiona w programie liczba osób z niepełnosprawnością w powiecie drawskim opiera się wyłącznie na danych pochodzących z orzecznictwa.

Poniższa tabela prezentuje liczbę wydanych orzeczeń, legitymacji i kart parkingowych dla mieszkańców powiatu drawskiego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim w latach 2021 – 2024.

Tabela nr 2. Orzeczenia, legitymacje i karty parkingowe wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Rok	Ilość wydanych orzeczeń	Ilość wydanych legitymacji	Ilość wydanych kart parkingowych
2021	632	72	92
2022	657	64	93
2023	747	112	144
2024	820	105	140

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące ilości wydanych orzeczeń dla mieszkańców powiatu drawskiego przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2021-2024 z podziałem na osoby powyżej i poniżej 16 roku życia.

Tabela nr 3. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2021-2024 przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Rok	Ilość wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (powyżej 16 r.ż.)	Ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności (poniżej 16 r.ż.)
2021	598	73
2022	625	78
2023	708	88
2024	770	104

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim

Na podstawie przekazanych danych z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim można stwierdzić, że ilość wydawanych orzeczeń w latach 2021 – 2024 dla mieszkańców powiatu drawskiego ma tendencję zwyżkową, systematycznie wzrasta liczba osób dorosłych i dzieci z niepełnosprawnością.

W poniższej tabeli przedstawiono liczbę wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim w latach 2021-2024 z podziałem na stopień niepełnosprawności.

Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2021-20224 z podziałem na stopień niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	2021	2022	2023	2024	RAZEM
lekki	129	182	214	194	719
umiarkowany	252	234	242	286	1014
znaczny	217	209	252	290	968
do 16 roku życia	73	78	88	104	343

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim

Zauważalna jest tendencja wzrostowa w każdym z ww. stopni niepełnosprawności, szczególnie w orzekaniu znacznego stopnia niepełnosprawności. Najliczniejszą grupą w powiecie drawskim, biorąc pod uwagę lata 2021-2024, są osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym.

W orzeczeniach wydawanych przez Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wskazany jest symbol przyczyny niepełnosprawności. Odzwierciedla on rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych. Symbole przyczyny niepełnosprawności:

01-U – upośledzenie umysłowe,

02-P – choroby psychiczne,

03-L – zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,

04-O – choroby narządu wzroku,

05-R – upośledzenie narządu ruchu,

06-E – epilepsja,

07-S – choroby układu oddechowego i krążenia,

08-T – choroby układu pokarmowego,

09-M – choroby układu moczowo-płciowego,

10-N – choroby neurologiczne,

11-I – inne schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwionośnego,

12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

Orzeczenie może zawierać więcej niż jeden symbol przyczyny niepełnosprawności, nie więcej jednak niż trzy symbole schorzeń, które w porównywalnym stopniu wpływają na zaburzenia funkcji organizmu. W przypadku więcej niż jednego orzeczonego symbolu przyczyny niepełnosprawności mówimy o niepełnosprawności sprzężonej.

Tabela nr 5. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczynę niepełnosprawności oraz stopień niepełnosprawności w latach 2021-2024

Lp.	Przyczyna niepełnosprawności	Osoby powyżej 16 roku życia			Osoby poniżej 16 roku życia	RAZEM
		Stopień niepełnosprawności				
		znaczny	umiarkowany	lekki		
1.	01-U	25	38	0	22	85
2.	02-P	140	114	47	7	308
3.	03-L	13	14	105	13	145
4.	04-O	14	8	11	3	36
5.	05-R	129	302	283	29	743
6.	06-E	2	35	9	14	60
7.	07-S	236	191	114	8	549
8.	08-T	89	38	25	4	156
9.	09-M	82	71	31	0	184
10.	10-N	195	128	56	17	396
11.	11-I	36	65	36	78	215
12.	12-C	7	10	2	148	167
RAZEM		968	1014	719	343	3044

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim

Najwięcej orzeczeń wydawanych jest z powodu upośledzeń narządu ruchu, kolejną grupę stanowią choroby układu oddechowego i krążenia, natomiast na 3 pozycji są przyczyny spowodowane chorobami neurologicznymi. Przyczyny niepełnosprawności ujęte zostały również na wykresie.

Wykres nr 1. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczynę niepełnosprawności.

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim

Kolejna tabela przedstawia wydane orzeczenia z podziałem na płeć. W okresie sprawozdawczym wydano jedynie 12 orzeczeń więcej dla kobiet.

Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń w latach 2021-2024 z podziałem na płeć.

Płeć	2021	2022	2023	2024	RAZEM
kobieta	315	349	389	475	1528
mężczyzna	356	354	407	399	1516

Źródło: dane uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim

Uwzględniając potrzeby osób w podeszłym wieku, obłożnie chorych i niepełnosprawnych, którzy wymagają pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych Ośrodki Pomocy Społecznej świadczą usługi opiekuńcze. Umożliwiają one osobom z niepełnosprawnością pozostającym w środowisku zamieszkania podtrzymywanie sprawności ruchowej, intelektualnej a także aktywności społecznej. Ponadto osoby z niepełnosprawnością korzystają również ze świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw, m.in. ustawy o świadczeniach rodzinnych czy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Na terenie powiatu drawskiego funkcjonuje pięć ośrodków: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplunku, Miejsko –

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawsku Pomorskim, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu Pomorskim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie oraz Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złocieniu.

Poniższa tabela ilustruje liczbę osób z niepełnosprawnością objętą usługami opiekuńczymi z podziałem na gminy.

Tabela nr 7. Osoby z niepełnosprawnością objęte usługami opiekuńczymi w latach 2021-2024

Rok / gmina	Liczba osób z niepełnosprawnością objęta usługami opiekuńczymi				
	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzchowo	Złocieniec
2021	20	21	29	2	93
2022	20	30	36	2	93
2023	19	32	47	0	87
2024	17	60	39	4	111

Źródło: dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej

Kolejne tabele przedstawiają liczbę osób z niepełnosprawnością objętych świadczeniami wypłacanymi przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu drawskiego.

Tabela nr 8. Osoby z niepełnosprawnością, którym wypłacono świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej w latach 2021-2024.

Rok / gmina	Liczba osób z niepełnosprawnością, którym wypłacono świadczenia na podstawie ustawy o pomocy społecznej				
	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzchowo	Złocieniec
2021	111	78	36	36	91
2022	117	70	34	30	94
2023	112	98	34	36	97
2024	123	103	35	37	101

Źródło: dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej

Tabela nr 9. Osoby z niepełnosprawnością, którym wypłacono świadczenia na podstawie innych ustaw w latach 2021-2024.

Rok / gmina	Liczba osób z niepełnosprawnością, którym wypłacono świadczenia na podstawie innych ustaw (ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” i in.)				
	Czaplinek	Drawsko Pomorskie	Kalisz Pomorski	Wierzchowo	Złocieniec
2021	334	379	184	89	737
2022	343	387	179	95	624
2023	344	394	186	95	613
2024	365	387	186	99	616

Źródło: dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej

3. REHABILITACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**3.1. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI REALIZOWANA PRZEZ POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W DRAWSKU POMORSKIM**

Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych ma na celu umożliwianie osobom z niepełnosprawnością uczestnictwa w życiu społecznym, a realizowana jest przede wszystkim przez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej, a także wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych.

Podział środków, jakie Powiat Drawski otrzymuje z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych w każdym roku opiniuje Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, a następnie zatwierdza Rada Powiatu Drawskiego, w oparciu o doświadczenie wynikające z realizacji wniosków z poprzednich lat, składanych przez osoby z niepełnosprawnością. Za priorytet uznaje się zadania, których realizacja umożliwi lub w znaczny sposób ułatwi osobie z niepełnosprawnością wykonywanie podstawowych, codziennych czynności i funkcjonowanie w środowisku.

Tabela nr 10. Kwoty otrzymywane wg algorytmu z PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej

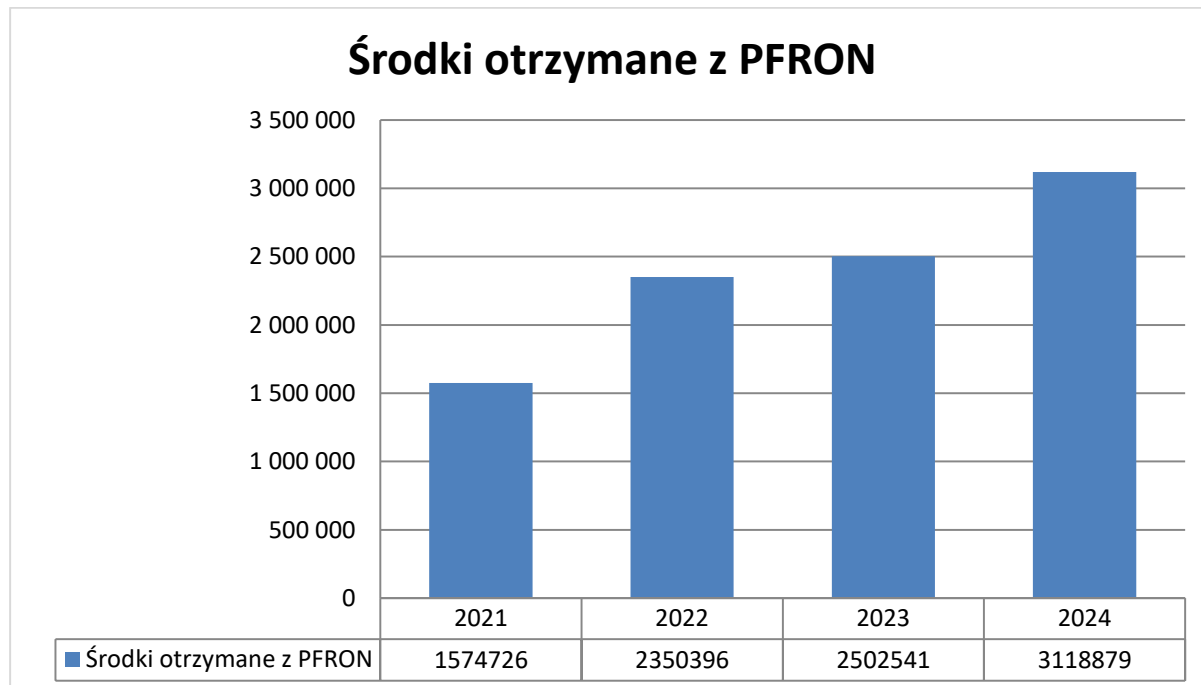
Rok	Kwota ogólna	Kwota przeznaczona na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	Kwota przeznaczona na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej	Kwota przeznaczona na działalność WTZ
2021	1 649 157,00 zł	867 957,00 zł	21 840,00 zł	759 360,00 zł
2022	2 350 396,00 zł	914 258,08 zł	11 857,92 zł	1 424 280,00 zł
2023	2 601 547,00 zł	979 267,00 zł	0,00 zł	1 622 280,00 zł
2024	3 118 879,00 zł	1 132 563,89 zł	133 035,11 zł	1 853 280,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Z powyższej tabeli wynika, że Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych z roku na rok przekazuje więcej środków finansowych na rehabilitację zawodową i społeczną, w tym na działalność warsztatów terapii zawodowej. Porównując rok

2021 z rokiem 2024 zauważamy wzrost środków finansowych o 100%. Przejrzyściej widoczne jest to na poniższym wykresie.

Wykres nr 2. Środki otrzymane z PRON w latach 2021-2024

Źródło: opracowanie własne

Poniższa tabela ilustruje liczbę osób korzystających z dofinansowań PFRON w latach 2021-2024 z podziałem na gminy. Z roku na rok rośnie liczba osób korzystających z dofinansowań, najliczniejszą grupę stanowią osoby z niepełnosprawnością z gminy Drawsko Pomorskie i Złocieniec.

Tabela nr 11. Liczba osób korzystających z dofinansowań PFRON w latach 2021-2024

Gmina	2021	2022	2023	2024	RAZEM
Czaplinek	60	66	61	75	262
Drawsko Pomorskie	121	138	146	160	565
Kalisz Pomorski	95	93	76	89	353
Wierzchowo	20	19	26	31	96
Złocieniec	99	116	143	130	488
RAZEM	395	432	452	485	1 764

Źródło: opracowanie własne

Do zadań realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim finansowanych ze środków PFRON zalicza się udzielanie dofinansowań:

- uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań. Program turnusu powinien zawierać elementy rehabilitacji zgodnej z rodzajem schorzenia uczestnika.

Turnusy rehabilitacyjne mobilizują do kontaktów z otoczeniem i do samodzielnego funkcjonowania, pobudzają rozwój osobisty. W odróżnieniu od pobytów sanatoryjnych NFZ, które koncentrują się na rehabilitacji leczniczej osób indywidualnych, na turnusach znaczącą wagę przykładają się do aktywności społecznej i zorganizowanych działań grupowych obok poprawy stanu zdrowia w ramach rehabilitacji leczniczej.

Turnusy odbywają się tylko w ośrodkach, które posiadają wpis Wojewody uprawniający do organizowania turnusów lub przyjmowania grup turnusowych. O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym może ubiegać się osoba, która posiada aktualne orzeczenie o niepełnosprawności. Czas trwania turnusu wynosi co najmniej 14 dni.

Poniższa tabela ilustruje wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2021-2024.

Tabela nr 12. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2021-2024

Rok	Kwota wydatkowana na turnusy rehabilitacyjne	Liczba osób korzystających z dofinansowania
2021	248 279,00 zł	177 osób
2022	359 623,50 zł	237 osób
2023	384 590,00 zł	222 osoby
2024	327 849,00 zł	212 osób

Źródło: opracowanie własne

Dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych. Osobie z niepełnosprawnością przysługuje wsparcie polegające na dofinansowaniu likwidacji barier uniemożliwiających jej samodzielne funkcjonowanie. PFRON wyróżnia następujące bariery funkcjonalne:

- Bariery architektoniczne** to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom z niepełnosprawnością. Likwidacja barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością ma na celu umożliwienie jej lub w znacznym stopniu ułatwienie, wykonywania podstawowych, codziennych czynności.
- Bariery w komunikowaniu się** to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnością swobodne porozumiewanie się z otoczeniem i/lub przekazywanie informacji. Zakup komputera oraz jego oprzyrządowania, np. zakup specjalistycznej klawiatury logopedycznej czy programów logopedycznych, mogą być dofinansowane ze środków PFRON w ramach likwidacji barier w komunikowaniu się.
- Bariery techniczne** to bariery uniemożliwiające lub utrudniające osobie z niepełnosprawnością funkcjonowanie społeczne. Likwidacja tych barier powinna powodować sprawniejsze działanie osoby w społeczeństwie, umożliwienie lub ułatwienie w korzystaniu z przestrzeni życiowej. Likwidacja barier technicznych polega między innymi na przystosowaniu urządzeń technicznych (np. schodołaz, podnośniki wannowy czy transportowy) oraz na umożliwieniu funkcjonowania w życiu codziennym (np. rower trójkołowy, tandem) czy też w gospodarstwie domowym.

Poniższa tabela ilustruje wydatkowanie środków PFRON na dofinansowanie likwidacji barier funkcjonalnych w latach 2021-2024.

Tabela nr 13. Bariery funkcjonalne w latach 2021-2024

Rok	Bariery architektoniczne	Bariery w komunikowaniu się	Bariery techniczne	RAZEM
2021	14 osób 173 500,00 zł	4 osoby 7 500,00 zł	28 osób 117 193,00 zł	46 osób 298 193,00 zł
2022	13 osób 176 690,00 zł	6 osób 20 890,00 zł	12 osób 75 660,00 zł	31 osób 273 240,00 zł
2023	13 osób 184 116,00 zł	13 osób 35 335,00 zł	14 osób 72 582,00 zł	40 osób 295 033,00 zł
2024	16 osób 223 425,00 zł	3 osoby 9 860,00 zł	34 osoby 160 810,00 zł	53 osoby 394 095,00 zł

Źródło: opracowanie własne

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny obejmuje sprzęt zalecony przez lekarza niezbędny do rehabilitacji w warunkach domowych, który nie jest objęty ubezpieczeniem zdrowotnym. Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt wspomagający usprawnienie zaburzonych funkcji organizmu lub wspomagający proces rehabilitacji. Nie ma określonego katalogu sprzętów rehabilitacyjnych, możemy do niego zaliczyć wszelkie urządzenia, których wybór zależy od rodzaju niepełnosprawności i od indywidualnych uwarunkowań psychofizycznych osób z niepełnosprawnością, które będą korzystały ze sprzętu. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie może udzielić dofinansowania na sprzęt na wniosek osoby z niepełnosprawnością poparty zaleceniami lekarza prowadzącego.

Tabela nr 14. Sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2024

Rok	Kwota wydatkowana na sprzęt rehabilitacyjny	Liczba osób korzystających z dofinansowania
2021	32 849 zł (w tym 1990 zł Stowarzyszenie „Otwórzmy serca” w Czaplunku)	37 osób (w tym 30 osób ze Stowarzyszenia)
2022	956,00 zł	1 osoba
2023	0,00 zł	brak
2024	9 139,99 zł	2 osoby

Źródło: opracowanie własne

Osobie niepełnosprawnej **przysługuje dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze**. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze ujęte są w katalogu, który jest załącznikiem do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie.

Celem dofinansowania jest pomoc finansowa przy zakupie sprzętów, przyrządów i urządzeń wspierających funkcjonowanie i rehabilitację osób z niepełnosprawnością w ich miejscu zamieszkania. **Przedmioty ortopedyczne** to przyrządy niezbędne do samodzielnego funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w przypadku trwałej niepełnosprawności, w okresie choroby lub usprawnienia leczniczego, np. protezy, kule, wózek inwalidzki. **Środki pomocnicze** to przedmioty, które w znacznym stopniu ułatwiają lub umożliwiają funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością w środowisku społecznym, np. pomoce optyczne dla niedowidzących, aparaty słuchowe, cewniki.

Tabela nr 15. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2021-2024

Rok	Kwota wydatkowana na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	Liczba osób korzystających z dofinansowania
2021	227 826,00 zł	165 osób
2022	267 376,58 zł	163 osoby
2023	301 617,96 zł	190 osób
2024	401 479,90 zł	218 osób

Źródło: opracowanie własne

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim w latach 2021-2024 realizowało program „Aktywny Samorząd” (wcześniej Pilotażowy program „Aktywny Samorząd”). Program finansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Projekt skierowany jest do osób z niepełnosprawnością i jego celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji oraz zwiększające mobilność osoby z niepełnosprawnością umożliwiając samodzielne przemieszczanie się. Poniższa tabela pokazuje jak kształtowały się środki finansowe oraz ilość osób korzystających z programu.

Tabela nr 16. Program „Aktywny Samorząd” w latach 2021-2024

Rok	Kwota wydatkowana w ramach programu	Liczba osób korzystających z dofinansowania
2021	94 946,10 zł	14 osób
2022	105 739,66 zł	18 osób
2023	180 049,50 zł	16 osób
2024	165 183,50 zł	21 osób

Źródło: opracowanie własne

Kolejnym programem realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim jest program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” (wcześniej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”). Jego głównym celem jest zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w codziennych czynnościach oraz umożliwienie im aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym. Program ma na celu zwiększenie samodzielności osób z niepełnosprawnościami poprzez pomoc asystentów w różnych aspektach życia.

Zakres usług świadczonych przez asystenta jest szeroki i ma na celu przede wszystkim poprawę jakości życia osoby z niepełnosprawnością. Asystent osobisty wspiera uczestnika w przemieszczaniu się poza miejscem zamieszkania czy w czynnościach samoobsługowych,

w tym utrzymaniu higieny osobistej. Dodatkowo, asystenci wspomagają w sprawach urzędowych oraz kontaktach z różnymi instytucjami. Zachęcają także do udziału w życiu społecznym i kulturalnym. Ważnym aspektem ich pracy jest pomoc w procesie rehabilitacji, co jest niezbędne dla zdrowia i samodzielności osób, którymi się opiekują.

Szczegółowe informacje dotyczące realizowanego programu zawarte są w poniższej tabeli.

Tabela nr 17. Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” w latach 2021-2024

Rok	Kwota wydatkowana w ramach programu	Liczba osób korzystających z pomocy asystenta
2021	26 765,07zł	2 osoby
2022	243 225,31 zł	23 osoby
2023	238 808,26 zł	13 osób
2024	347 959,05 zł	17 osób

Źródło: opracowanie własne

W 2022 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim przystąpiło do realizacji programu „Samodzielność – Aktywność – Mobilność” finansowanego ze środków PRON. Program obejmuje dwa moduły:

1. „Mieszkanie dla absolwenta”. Program skierowany jest do niepełnosprawnych absolwentów szkół podstawowych, średnich, wyższych ukończonych na 36 miesięcy przed złożeniem wniosku oraz opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówkę opiekuńczo – wychowawczą lub opuszcza warsztat terapii zajęciowej, którzy pragną rozpocząć samodzielne życie. Celem programu jest dofinansowanie na wynajem w okresie 36 miesięcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego dla osoby, która:

- 1) posiada orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu, także w stopniu umiarkowanym lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, a w przypadku osób z niepełnosprawnością narządu słuchu również na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- 2) posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) złoży oświadczenie, że nie jest właścicielem mieszkania ani nie przysługuje mu spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości realizowania aktywności zawodowej,
- 4) złoży oświadczenie o poszukiwaniu zatrudnienia lub o podjętym zatrudnieniu.

Wysokość dofinansowania zależna jest od lokalizacji wynajmowanego mieszkania oraz tego, czy porusza się z pomocą wózka. Wraz z upływem 60 miesięcy dofinansowanie ulega stopniowemu obniżeniu i wynosi:

od 1 do 24 miesiąca – 100% kosztów najmu,

od 25 do 42 miesiąca – 70% kosztów najmu,

od 43 do 60 miesiąca – 40% kosztów najmu.

W latach 2022-2024 nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie wynajmu mieszkania dla osoby z niepełnosprawnością.

2. „Dostępne mieszkanie”. Celem programu jest dopłata do zmiany mieszkania na pozbawione barier architektonicznych, znajdujące się w lokalizacji umożliwiającej samodzielne opuszczenie budynku. O dopłatę może wnioskować osoba z niepełnosprawnością, bez względu na wiek, która:

1) posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym lub orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, z tytułu niepełnosprawności narządu ruchu uniemożliwiającej poruszanie się bez użycia wózka,

2) złoży oświadczenie, wraz z dokumentacją fotograficzną, o barierach architektonicznych w mieszkaniu i/lub w budynku, uniemożliwiających samodzielne wyjście na zewnątrz na poziom zero,

3) złoży oświadczenie o dysponowaniu tytułem prawnym do lokalu na mocy prawa własności lub spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu.

W przypadku, gdy wniosek dotyczy osoby małoletniej lub ubezwłasnowolnionej, wniosek składa jej opiekun prawny.

Wysokość dofinansowania zależna jest od lokalizacji, w której nabywane jest mieszkanie i stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego.

Dofinansowanie dotyczy dopłaty do zakupu mieszkania pozbawionego barier architektonicznych i stanowi różnicę pomiędzy ceną mieszkania nabywanego i sprzedawanego.

W latach 2022-2024 nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie do zmiany mieszkania.

3.2. INSTYTUCJE REALIZUJĄCE ZADANIA Z ZAKRESU REHABILITACJI SPOŁECZNEJ NA TERENIE POWIATU DRAWSKIEGO

Na terenie powiatu drawskiego funkcjonują instytucje i organizacje działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz podejmowane są działania mające na celu wsparcie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w codziennym funkcjonowaniu.

Ośrodki Pomocy Społecznej.

Na terenie powiatu drawskiego funkcjonuje pięć ośrodków: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplunku, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Drawsku Pomorskim, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu Pomorskim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzchowie oraz Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Złocieńcu. Ośrodki prowadzą działania z zakresu pomocy osobom z niepełnosprawnością zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, jak również innymi ustawami, tj. ustawą o świadczeniach rodzinnych czy ustawą o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Dom Pomocy Społecznej w Darskowie.

Dom Pomocy Społecznej w Darskowie jest jednostką organizacyjną powiatu drawskiego, przeznaczony jest dla osób przewlekłe psychicznie chorych i dysponuje 67 miejscami. Dom świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne osobom wymagającym całodobowej opieki.

Powiatowy Dzienny Dom Samopomocy - Ośrodek Rehabilitacyjno-Kulturalny w Drawsku Pomorskim z filią w Złocieńcu.

Powiatowy Dzienny Dom Samopomocy - Ośrodek Rehabilitacyjno-Kulturalny w Drawsku Pomorskim z filią w Złocieńcu przeznaczony jest dla 55 uczestników z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla osób przewlekłe psychicznie chorych (Typ A), z niepełnosprawnością intelektualną (Typ B) oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (Typ C).

PDDS w Drawsku przeznaczony jest dla 30 uczestników, natomiast filia Złocieniec dla 25 uczestników. Uczestnicy korzystają z poradnictwa psychologicznego, rehabilitacji ruchowej, poradnictwa socjalnego. Uczestnikom mającym trudności w poruszaniu się oraz

uczestnikom, którzy ze względu na miejsce zamieszkania nie mają możliwości dotarcia na zajęcia do Ośrodka zapewniony jest również transport.

PDDS-OR-K w Drawsku Pomorskim z filią w Złocięcu dysponuje następującymi pracownikami: kulinarną, rękodzieła, komputerową, krawiecką, techniczną, dobrego wyglądu z elementami artystycznymi oraz ogólnorozwojową.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Czaplunku z filią w Kaliszu Pomorskim.

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Czaplunku z filią w Kaliszu Pomorskim prowadzą swoją działalność w sumie dla 55 uczestników. Celem Warsztatów Terapii Zajęciowej jest umożliwienie rehabilitacji społecznej i zawodowej, osobom uznanym za niezdolne do podjęcia pracy, w zakresie:

- pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia,
- realizacji zadań zmierzających do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności każdego uczestnika, niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku.

Warsztaty dysponują następującymi pracownikami: rękodzieła (z elementami krawiectwa), edukacji prozawodowej i społecznej, gospodarstwa domowego, rewalidacyjnej, komputerowo-poligraficznej, stolarskiej, umiejętności życia codziennego.

Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Mielenku Drawskim.

Od 1 listopada 2025 r. na terenie powiatu drawskiego funkcjonuje Zakład Aktywności Zawodowej w Mielenku Drawskim.

Zakład Aktywności Zawodowej zapewnia zatrudnienie osobom ze znacznym bądź umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W jego strukturze funkcjonują: pracownia pralni, pracownia sprzątnia, pracownia pielęgnacji terenów zielonych, szwalnia, pracownia montażu i rękodzieła.

Przedmiotem działania Zakładu jest rehabilitacja zawodowa i społeczna zatrudnionych osób niepełnosprawnych, pomoc w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w miarę indywidualnych możliwości rehabilitowanych osób, jak również przygotowanie zatrudnionych i rehabilitowanych osób do znalezienia zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Mielenku Drawskim.

Od 1 listopada 2025 r. na terenie powiatu drawskiego funkcjonuje Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Mielenku Drawskim. Centrum przeznaczone jest dla dorosłych osób z niepełnosprawnościami z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych oraz orzeczeniem traktowanym na równi z orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu tej ustawy.

Głównym celem działania Centrum jest stworzenie warunków do niezależnego życia i funkcjonowania dorosłym osobom z niepełnosprawnościami. Pobyt mieszkańców w Centrum ma za zapewnić włączenie mieszkańców Centrum do życia społeczności lokalnych, w tym wpłynąć na poprawę jakości życia mieszkańców Centrum w ich środowisku lokalnym. Pobyt w COM przewidziany jest na czas określony.

Mieszkania wspomagane i treningowe w Mielenku Drawskim.

Od 1 listopada 2025 r. na terenie powiatu drawskiego funkcjonują mieszkania wspomagane i treningowe. Utworzone zostały 3 mieszkania treningowe i 3 mieszkania wspomagane prowadzone przez Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Mielenku Drawskim.

Mieszkania zapewniają usługi dla pełnoletnich mieszkańców powiatu drawskiego, którzy ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Mieszkania są formą pomocy społecznej przygotowującą, przy wsparciu specjalistów, osoby w nich przebywające do prowadzenia niezależnego życia lub wspierającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu.

W mieszkaniach wspomaganych może być realizowana usługa opieki wytchnieniowej na podstawie Programu „Opieka wytchnieniowa” Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o porozumienie z gminą właściwą ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o przyznanie usług.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej polegające na ustaleniu niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Orzekanie o niepełnosprawności lub

stopniu niepełnosprawności wykonywane jest do celów:

- odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby,
- szkolenia, w tym specjalistycznego,
- zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej,
- uczestnictwa w terapii zajęciowej,
- konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby,
- korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki,
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji,
- konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym,
- prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Ponadto Zespół zajmuje się wydawaniem legitymacji dokumentujących niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności, wydawaniem kart parkingowych, wspieraniem osób niepełnosprawnych w zakresie udzielania informacji o przysługujących ulgach i uprawnieniach. Zespół współdziała z organami administracji rządowej i organami jednostek samorządu terytorialnego w sprawach pomocy społecznej, rehabilitacji i zatrudnianiu osób niepełnosprawności zgodnie ze wskazaniem zawartymi w orzeczeniu o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim jest jednostką działającą na rzecz dzieci i rodziców. Jej zadaniem jest wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych. Zadania Poradni realizowane są przez różnorodne formy działalności, takie jak: badania

psychologiczne, pedagogiczne dzieci z trudnościami nauce i zachowaniu, wydawanie orzeczeń do kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego oraz rewalidacyjnego.

Zespół Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie.

Zespół Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie jest największą jednostką oświatową w powiecie drawskim. Otacza opieką osoby z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim, ze spektrum autyzmu oraz innymi zaburzeniami i sprzężeniami. ZPE-T ma swoje placówki w Bobrowie, Czaplunku, Drawsku Pomorskim, Złocieńcu oraz Kaliszu Pomorskim.

W skład Zespołu Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie wchodzi:

- przedszkole

Przedszkole działa w dwóch lokalizacjach: w Drawsku Pomorskim i w Czaplunku. Przyjmowane są dzieci posiadające orzeczenie do kształcenia specjalnego na etap przedszkolny.

W obu punktach, obok typowych grup przedszkolnych, funkcjonują specjalistyczne oddziały dla dzieci z autyzmem, gdzie metodą terapii jest stosowana analiza zachowania wykorzystująca podstawowe zasady uczenia. W grupach uczy się bawiąc od 3 do 6 dzieci, nad którymi pieczę sprawują nauczyciele, terapeuci i kadra wspomagająca.

Przedszkole prowadzi wszechstronną pracę terapeutyczną, rewalidacyjną i rehabilitacyjną, dba o indywidualny rozwój przedszkolaka, a także współpracuje z rodziną w przygotowaniu dziecka do podjęcia nauki szkolnej. Przedszkolaki regularnie uczestniczą we wszystkich formach terapii jakie oferuje ZPE-T w Bobrowie.

- szkoła podstawowa

Szkoła podstawowa jest placówką oświatową, w której naukę pobierają uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Z profesjonalnej pomocy i opieki korzystają uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim, ze spektrum autyzmu oraz innymi zaburzeniami i sprzężeniami.

W swej strukturze ma filie w Drawsku Pomorskim i w Czaplunku. Uczniowie realizują obowiązek szkolny na I (klasy I-III) i II etapie kształcenia (klasy IV-VIII). Klasy szkolne są małoliczne (ok. 10 osób), dzięki czemu nauka połączona z intensywną terapią osiąga efekty.

- szkoła branżowa

ZPE-T w Bobrowie w ofercie Szkoły Branżowej I stopnia ma m.in. takie zawody jak kucharz, mechanik pojazdów samochodowych czy też pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

Branżowa szkoła przygotowuje uczniów do wejścia na rynek pracy. Zajęcia praktyczne, prowadzone pod okiem specjalistów pozwalają na zdobycie kwalifikacji i przygotowania do pracy. Uczą się wybranego zawodu, poznając warunki pracy w danym miejscu, niezbędne narzędzia i urządzenia oraz przepisy bhp, które wykorzystają w przyszłej pracy.

W czasie „Turnusu dokształcania teoretycznego młodocianych pracowników I, II i III stopnia” przygotowują się do pracy w wybranym przez siebie zawodzie.

Po zakończeniu 3-letniej nauki w branżowej szkole I stopnia uczniowie uzyskują wykształcenie zasadnicze branżowe.

- szkoła przysposabiająca do pracy

Szkoła Przysposabiająca do Pracy kształci uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

W trakcie zajęć uczniowie zostają wyposażeni w wiedzę teoretyczną oraz umiejętności praktyczne pozwalające na uzyskanie maksymalnej niezależności życiowej oraz (jeśli to możliwe) podjęcie aktywności zawodowej w warunkach pracy chronionej (np. Zakłady Aktywności Zawodowej), warsztatach terapii zajęciowej, u pracodawców indywidualnych, bądź własnym gospodarstwie domowym. Ukończenie szkoły umożliwia uzyskanie przez ucznia świadectwa potwierdzającego przysposobienie do pracy.

- liceum ogólnokształcące

Liceum Ogólnokształcące Specjalne dla młodzieży z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, to szkoła dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi pragnących uczyć się w komfortowych warunkach. Kadre pedagogiczną stanowią nauczyciele przedmiotów, jak i wykwalifikowani specjaliści, którzy każdego dnia pozostają w pełnej dyspozycji, aby uczyć, wspierać, dbać i pomagać uczniom.

- Oddział Rewalidacyjno-Wychowawczy (ORW)

W ZPE-T w Bobrowie prowadzone są zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Celem zajęć jest wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży, rozwijanie zainteresowania otoczeniem oraz rozwijanie

samodzielności w funkcjonowaniu w codziennym życiu, stosownie do ich możliwości psychofizycznych oraz indywidualnych potrzeb rozwojowych.

Zajęcia prowadzone są w zespołach od dwóch do czterech uczestników, po cztery godziny dziennie. Wychowankowie objęci są codzienną rehabilitacją ruchową prowadzoną przez fizjoterapeutów. Uczestniczą w zajęciach z hydro-, zoo- czy też muzykoterapii. Zajęcia organizuje się dla dzieci i młodzieży od początku roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym kończą trzy lata, do końca roku szkolnego, w którym kończą 25 lat.

- Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka

W ZPE-T w Bobrowie organizowane są zajęcia dzieciom posiadającym opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, wydaną przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

W ramach zajęć dzieci są pobudzane i stymulowane psychoruchowo i społecznie od chwili wykrycia pierwszych sygnałów nieprawidłowego funkcjonowania do podjęcia nauki w szkole.

- internat

Internat Zespołu Placówek Edukacyjno- Terapeutycznych w Bobrowie umożliwia pobyt dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym oraz ze sprzężeniami. Opieka nad wychowankami sprawowana jest od poniedziałku do piątku. Mają zapewnione całodzienne wyżywienie, którego koszt pokrywa rodzic/ opiekun prawny, bądź ośrodek pomocy społecznej. Pobyt w internacie jest bezpłatny. Uczniowie mają zagwarantowany bezpłatny dowóz na zajęcia lekcyjne oraz powrót.

Internat posiada dwie lokalizacje: w Bobrowie (21 miejsc noclegowych w pokojach 4,5,6-osobowych z pełnym wyposażeniem) oraz w Złocieńcu (17 miejsc noclegowych w pokojach 2,3-osobowych z pełnym wyposażeniem i zapleczem sanitarnym).

- pilotażowy program „Rehabilitacja 25 +”

ZPE-T w Bobrowie wychodząc naprzeciw potrzebom absolwentom przystąpił do realizacji pilotażowego programu „Rehabilitacja 25 +” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Głównym założeniem Programu jest zapewnienie wsparcia w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym, a także w zakresie dotyczącym aktywności zawodowej niezatrudnionym dorosłym osobom z niepełnosprawnością intelektualną, które nie są objęte rehabilitacją

społeczną w placówkach dziennej aktywności (np. środowiskowych domach samopomocy czy warsztatach terapii zajęciowej).

Beneficjenci Programu biorą udział w zajęciach z terapii środowiskowej, reintegracji zawodowej, fizjoterapii oraz ze wszystkich innych dostępnych zajęć. Otrzymują możliwość skorzystania ze wsparcia obejmującego całodzienne usługi opiekuńcze, aktywizację w sferze fizycznej, intelektualnej i społecznej oraz zawodowej.

- Wiodący Ośrodek Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczy w Powiecie Drawskim

Zespół Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie pełni funkcję Wiodącego Ośrodka Koordynacyjno-Rehabilitacyjno-Opiekuńczego w Powiecie Drawskim. Ośrodek realizuje program rządowy „Za życiem”, który skierowany jest do dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz do tych, które borykają się z trudnościami w rozwoju od urodzenia do podjęcia nauki w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia. Zadanie jest w całości finansowane z budżetu państwa, udział dziecka i jego rodziny w zajęciach jest bezpłatny.

Prowadzony jest również w ramach Ośrodka Punkt konsultacyjny, który - realizując zadania wynikające z ustawy „Za Życiem” - zbiera i upowszechnia informacje o usługach i świadczących je specjalistach, prowadzi akcje informacyjne i przede wszystkim zapewnia konsultacje lekarskie, dietetyka, logopedyczne czy neurologopedyczne, psychologiczne, pedagogiczne w zależności od potrzeb dziecka ze szczególnym uwzględnieniem dzieci do 3 roku życia.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Czaplunku.

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Czaplunku to placówka resocjalizacyjno-rewalidacyjna, w której docelowo może przebywać 60 dziewcząt w wieku 13 – 18 lat z orzeczonym przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną niedostosowaniem społecznym/zagrożeniem niedostosowaniem społecznym i/lub niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim. Wychowanki w MOW są objęte całodobową opieką. W skład MOW wchodzi:

- Szkoła Podstawowa Specjalna (klasa 7 i 8),
- Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna - kucharz (klasa 1, klasa 2 i klasa 3).

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Radość z Życia”.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Radość z Życia” prowadzi na terenie powiatu drawskiego następujące placówki:

- Niepubliczne Przedszkole „Tęczowa Kraina: w Gudowie

Do Niepublicznego Przedszkola „Tęczowa Kraina” w Gudowie dzieci przyjmowane są na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uwzględniającego stopień niepełnosprawności dziecka wraz z zaleceniami jakie należy zastosować wobec dziecka, ze wskazaniem na zajęcia grupowe w warunkach przedszkola specjalnego. Do Przedszkola mogą uczęszczać:

- a) dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- b) dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- c) z autyzmem, niedosłuchem, słabowidzący, niepełnosprawnością ruchową.

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. prof. Marty Bogdanowicz w Gudowie

Do Szkoły Podstawowej w Gudowie dzieci przyjmowane są na podstawie orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego uwzględniającego stopień niepełnosprawności dziecka wraz z zaleceniami jakie należy zastosować wobec dziecka. Do Szkoły Podstawowej w Gudowie mogą uczęszczać:

- a) dzieci z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- b) dzieci z niepełnosprawnościami sprzężonymi,
- c) z autyzmem, niedosłuchem, słabowidzący, niepełnosprawnością ruchową.

- Niepubliczna Szkołę Przesposabiającą w Gudowie

Do Szkoły Przesposabiającej do Pracy przyjmowani są uczniowie kończący szkołę podstawową z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego. Dzięki wykwalifikowanej kadrze specjalistów oraz bogatej ofercie zajęć terapeutycznych i rewalidacyjnych dzieci mają szansę nauczyć się: autonomicznego i aktywnego dorosłego życia, rozwijania umiejętności komunikowania się, jak również prostych umiejętności zawodowych w zakresie gospodarstwa domowego, szycia, ogrodnictwa, prac biurowych, sporządzania posiłków, fryzjerstwa.

Stowarzyszenie realizuje Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka, które prowadzą wysoko wykwalifikowani specjaliści (psycholog, neurologopeda, terapeuta SI, tyflopedagog

i in.) Dzieci objęte wczesnym wspomaganie rozwoju wcześniej zdobywają sprawność w okresie samoobsługi, stają się bardziej sprawne ruchowo, dojrzalsze poznawczo i emocjonalnie, uzyskują gotowość do przebywania w nowym środowisku. Łatwiej nawiązują kontakty rówieśnicze, jak również są lepiej przygotowane do rozpoczęcia systematycznej nauki szkolnej.

Organizacje pozarządowe.

Organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością pełnią różne funkcje społeczne. Stanowią one bardzo ważny element budowy społeczeństwa obywatelskiego, które oparte jest na poszanowaniu wolności i interesów wszystkich grup społecznych oraz wspólnego dobra. W powiecie drawskim działają na rzecz osób z niepełnosprawnością następujące organizacje:

- Stowarzyszenie SEMAFOR w Złocięcu,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Radość z życia” w Gudowie,
- Polski Związek Niewidomych Okręgu Zachodniopomorskiego Koło w Złocięcu,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Otwórzmy serca” w Czaplunku,
- AMALA Stowarzyszenie na Rzecz dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością w Bobrowie,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło Misiaki w Złocięcu,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Dzieci i Młodzieży "Przytulak" w Drawsku Pomorskim.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

W powiecie drawskim została powołana Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych na podstawie Zarządzenia Nr 53/2024 Starosty Drawskiego z dnia 12 listopada 2024 r. w sprawie powołania członków Powiatowej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Drawsku Pomorskim. Kadencja Rady trwa 4 lata i jest organem opiniodawczo-doradczym Starosty.

Rada działa na podstawie art. 44b i art. 44c ust. 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Do jej zadań należy:

- 1) inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:
  - a) integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
  - b) realizacji praw osób niepełnosprawnych;

- 2) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 3) ocena realizacji programów;
- 4) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez radę powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych składa się z 5 osób, powoływanych spośród przedstawicieli działających na terenie powiatu drawskiego organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego.

4. REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Celem rehabilitacji zawodowej jest pomoc osobom z niepełnosprawnościami w powrocie do aktywności zawodowej poprzez uzyskanie i utrzymanie odpowiedniego zatrudnienia, awansu zawodowego czy korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy. To kluczowy krok w kierunku osiągnięcia ekonomicznej niezależności. Dzięki tej formie rehabilitacji osoby z niepełnosprawnościami mogą łatwiej integrować się na rynku pracy oraz mają możliwość rozwijania swojej kariery.

Rehabilitacja zawodowa znacząco wpływa na jakość życia, ponieważ sprzyja integracji społecznej oraz realizacji własnych aspiracji. Osoby, które uzyskują niezależność finansową, często czują się bardziej pewne siebie i chętniej angażują się w życie społeczne. Praca nie tylko dostarcza środków do życia, ale również pozytywnie oddziałuje na zdrowie psychiczne oraz ogólne samopoczucie.

Rehabilitacja zawodowa odgrywa również istotną rolę w samorealizacji, umożliwiając osobom z niepełnosprawnościami aktywniejsze uczestnictwo w życiu społecznym. Praca staje się ważnym aspektem ich egzystencji, a jej osiągnięcie wpływa pozytywnie na poczucie własnej wartości i akceptację w oczach innych.

Cele rehabilitacji zawodowej obejmują także rozwój umiejętności zarówno zawodowych, jak i społecznych, co ma bezpośredni wpływ na aktywność zawodową osób z niepełnosprawnościami. Przy odpowiednim wsparciu oraz programach szkoleniowych możliwe jest dostosowanie warunków pracy do indywidualnych potrzeb każdego pracownika. Takie podejście znacząco zwiększa szansę na długotrwałe zatrudnienie oraz stabilizację kariery.

Osoby z niepełnosprawnościami mogą korzystać z różnorodnych form wsparcia w obszarze rehabilitacji zawodowej, co ma kluczowe znaczenie dla poprawy ich jakości życia oraz integracji na rynku pracy. Na początek warto wspomnieć o szkoleniach zawodowych, które są starannie dostosowywane do indywidualnych potrzeb uczestników. Dzięki tym kursom osoby te nabywają nowe umiejętności, co znacznie zwiększa ich szanse na zatrudnienie.

Również istotnym aspektem rehabilitacji jest doradztwo zawodowe. Specjaliści wspierają osoby z niepełnosprawnościami w odkrywaniu ich mocnych stron oraz potencjału

zawodowego. To podejście umożliwia lepsze dopasowanie do dostępnych ofert pracy i określenie ścieżki rozwoju kariery.

Dodatkowo programy zatrudnienia wspieranego skierowane są do tych, którzy wymagają dodatkowej pomocy w procesie poszukiwania pracy. Oferują one wsparcie przy znajdowaniu odpowiednich miejsc pracy oraz asystencję podczas adaptacji do nowych warunków. Ich celem jest nie tylko uzyskanie zatrudnienia, ale także jego długotrwałe utrzymanie.

Powiatowy Urząd Pracy w Drawsku Pomorskim.

Powiatowy Urząd Pracy w Drawsku Pomorskim co roku przeznacza środki na rehabilitację zawodową dla osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w PUP. Rehabilitacja zawodowa osób bezrobotnych i poszukających pracy realizowana jest poprzez stwarzanie możliwości przekwalifikowania zawodowego, tj. uczestnictwa w szkoleniach, stażach przygotowujących do pracy na konkretnym stanowisku pracy, a także poprzez udzielanie dotacji na podjęcie działalności gospodarczej przez osobę z niepełnosprawnością oraz refundacji pracodawcom kosztów związanych z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej.

Osoby z niepełnosprawnością zarejestrowane w PUP jako osoby bezrobotne mogą korzystać ze wsparcia poprzez wykorzystanie środków finansowych z Funduszu Pracy lub Europejskiego Funduszu Społecznego, a osoby niepełnosprawne zarejestrowane jako poszukujące pracy ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Tabela nr 18. Liczba osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych w PUP w latach 2021 – 2024.

Rok	Ogólna liczba bezrobotnych	Liczba zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością (bezrobotnych oraz poszukujących pracy)				
		Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Wieś	Miasto
2021	2221	128	58	70	50	78
2022	1982	101	41	60	35	66
2023	1820	127	48	79	43	84
2024	1905	94	40	54	35	59

Źródło: dane PUP Drawsko Pomorskie

Analiza zawartych w powyższej tabeli danych wskazuje, iż udział osób z niepełnosprawnością w stosunku do ogółu bezrobotnych pozostaje od lat na podobnym poziomie i oscyluje w granicach 4,5 – 5%. We wszystkich latach w liczbie zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością przeważają mężczyźni i osoby zamieszkujące miasta.

Tabela 19. Liczba zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością wg poziomu wykształcenia w latach 2021 – 2024.

Rok	Liczba zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością (bezrobotnych oraz poszukujących pracy)				
	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i niższe
2021	4	21	6	45	34
2022	3	9	7	35	35
2023	4	10	10	42	40
2024	3	13	8	27	37

Źródło: dane PUP Drawsko Pomorskie

W ostatnich latach największy odsetek zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym lub niższym. Analizując dane z powyższej tabeli można stwierdzić, iż poziom wykształcenia zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością w kolejnych latach jest niższy. W 2021 r. największą grupę osób stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym podczas, gdy w roku 2024 były to osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym.

Tabela nr 20. Liczba zarejestrowanych osób z niepełnosprawnością wg stopnia niepełnosprawności w latach 2021 – 2024.

Rok	Liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnością			Liczba osób z niepełnosprawnością poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu		
	Znaczny	Umiarkowany	Lekki	Znaczny	Umiarkowany	Lekki
2021	2	35	73	9	8	1
2022	3	26	60	5	6	1
2023	4	29	73	3	7	1
2024	3	21	64	1	4	1

Źródło: dane PUP Drawsko Pomorskie

We wszystkich analizowanych latach, wśród osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako osoby bezrobotne dominują osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności. Odwrotna sytuacja występuje wśród osób poszukujących pracy, gdzie najwięcej jest osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Wynika to z faktu, iż osoby te często posiadają świadczenia z tytułu niepełnosprawności, co wyklucza ich rejestrację jako bezrobotnych.

W latach 2021 – 2024 na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnością zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy wydatkowano łącznie kwotę 407 845,21 zł. Osoby z niepełnosprawnością były kierowane na staże, szkolenia zawodowe oraz do zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych i doposażenia stanowiska pracy. Dane dotyczące aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 21. Środki przeznaczone na aktywizację zawodową osób z niepełnosprawnością w latach 2021 – 2024 (w tym środki PFRON, FP i EFS).

Zadanie	2021		2022		2023		2024	
	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)
Staż	4	19 132,49	1	11 857,92	3	18 639,30	4	16 773,45
Szkolenie zawodowe	1	8 219,44	-	-	2	21 163,00	5	44 135,48
Prace interwencyjne	3	11 693,51	2	4 352,61	4	24 425,16	4	18 009,93
Roboty publiczne	-	-	-	-	-	-	1	5 301,90
Doposażenie stanowiska pracy	1	30 000,00	3	90 000,00	-	-	1	40 000,00

Źródło: dane PUP Drawsko Pomorskie

Ponadto Powiatowy Urząd Pracy w Drawsku Pomorskim wypłaca świadczenia integracyjne przyznawane na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym oraz składek na ubezpieczenia społeczne od tych świadczeń.

Dodatkowo może skierować absolwenta Centrum Integracji Społecznej lub uczestniczącego w klubie integracji społecznej do pracy. Pracodawca, który zatrudni skierowaną osobę otrzymuje refundację części wypłaconego tej osobie wynagrodzenia przez

okres 6 miesięcy, w wysokości nieprzekraczającej 100% zasiłku dla bezrobotnych wraz ze składką na ubezpieczenie społeczne od tej kwoty. Zarówno świadczenia integracyjne, jak i zatrudnienie wspierane dotyczy wszystkich uczestników/absolwentów Centrum Integracji Społecznej (bez konieczności posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności).

Tabela nr 21. Środki Funduszu Pracy przeznaczone na finansowanie zatrudnienia wspieranego oraz świadczenia integracyjne uczestników CIS w latach 2021 – 2024.

Rok	Zatrudnienie wspierane		Świadczenia integracyjne	
	Liczba osób	Kwota (zł)	Liczba osób	Kwota (zł)
2021	4	22 965,61	64	499 227,25
2022	2	32 257,17	48	835 922,63
2023	3	34 557,37	32	813 316,17
2024	1	10 540,27	39	885 670,87

Źródło: dane PUP Drawsko Pomorskie

Stowarzyszenie Semafor w Złocięcu.

Stowarzyszenie SEMAFOR działające w Złocięcu od lipca 2012 roku prowadzi Centrum Integracji Społecznej, a od 27.07.2023 r. ma status przedsiębiorstwa społecznego.

Centrum Integracji Społecznej w Złocięcu prowadzi zajęcia z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. z powodu długotrwałego pozostawania bez pracy, uzależnień czy niepełnosprawności. Osoby z niepełnosprawnością mają możliwość udziału we wszystkich działaniach prowadzonych w ramach zajęć z reintegracji społecznej i zawodowej realizowanych w Centrum Integracji Społecznej w Złocięcu.

Działania CIS kierowane są jako oferta wsparcia - organizacji pozarządowych - podmiotu ekonomii społecznej, skierowana do osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której sami nie potrafią pokonać. Pracownicy i specjaliści zatrudnienie w CIS wspierają uczestników w odzyskiwaniu lub nabywaniu zdolności/umiejętności funkcjonowania w rodzinie, społeczności lokalnej i na rynku pracy. Wspierają w podejmowaniu prób rozwiązywania trudnych sytuacji życiowych, w tym materialnej oraz zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Centrum Integracji Społecznej w Drawsku Pomorskim.

Fundacja „Partnerstwo dla Rozwoju” w Drawsku Pomorskim prowadzi Centrum Integracji Społecznej. Jest to miejsce, gdzie osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz ich otoczenie mogą otrzymać pomoc w odbudowaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społecznym, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych.

CIS działa na rzecz integracji osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych, pomaga samoorganizować się w grupy, podejmować wspólne inicjatywy i przedsięwzięcia w zakresie aktywizacji zawodowej. Działają także dla uchodźców z Ukrainy w Polsce.

5. CELE PROGRAMU

Głównym celem Programu jest poprawa jakości życia, integracji społecznej i możliwości rozwoju osób z niepełnosprawnościami poprzez realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnieniu oraz przestrzeganie ich praw.

Realizacja poszczególnych działań zawartych w „Powiatowym programie działań na rzecz osób z niepełnosprawnością na lata 2026 – 2032” ma za zadanie wyrównać szanse życiowe, wspomóc integrację ze społecznością lokalną oraz zmienić postrzeganie osób z niepełnosprawnością wśród mieszkańców powiatu drawskiego w celu zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób dotkniętych niepełnosprawnością.

Cel 1: Zapewnienie dostępu osobom z niepełnosprawnością do rehabilitacji społecznej.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
1. Uczestnictwo osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.	2026-2032	PCPR	- liczba osób korzystających z dofinansowania - kwota środków wydatkowana na zadanie z podziałem na PFRON i środki własne
2. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez likwidację barier architektonicznych w miejscu ich zamieszkania, likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się.	2026-2032	PCPR	- liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z dofinansowania - kwota środków wydatkowana na zadanie z podziałem na PFRON i środki własne
3. Poprawa jakości życia osób z niepełnosprawnością poprzez dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	2026-2032	PCPR	- liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z dofinansowania - kwota środków wydatkowana na zadanie z podziałem na PFRON, NFZ i środki własne
4. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.	2026-2032	PCPR WTZ	- kwota środków wydatkowana na zadanie z podziałem na PFRON i środki samorządowe
5. Realizacja programów finansowanych ze środków PFRON mających na celu wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznych, tj. „Aktywny	2026-2032	PCPR	- liczba osób z niepełnosprawnością, które otrzymały dofinansowanie - kwota środków wydatkowana na zadanie

samorząd”			
6. Kształtowanie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej poprzez usługi wsparcia dziennego, tj. Warsztaty Terapii Zajęciowej, Środowiskowy Dom Samopomocy	2026-2032	WTZ ŚDS	- liczba osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach
7. Wspieranie udziału osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych, sportowych i turystycznych oraz inicjowanie działań na ich rzecz.	2026-2032	WTZ, ŚDS, DPS, COM, ZAZ, CIS placówki oświatowe, organizacje pozarządowe	- liczba osób z niepełnosprawnością uczestniczących w wydarzeniach - kwota środków wydatkowana na zadanie
Cel 2: Podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w dostępie do rynku pracy.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
1. Promocja zatrudnienia osób z niepełnosprawnością na otwartym rynku pracy.	2026-2032	PUP	- ilość publikacji na temat oferty działań dla osób z niepełnosprawnością, - ilość spotkań informacyjnych dla pracodawców
2. Wspieranie działań na rzecz tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością.	2026-2032	PUP ZAZ CIS	- liczba osób z niepełnosprawnością, które podjęły zatrudnienie, - ilość nowych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnością, - kwota środków wydatkowana na zadanie
3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnością zgodnie z potrzebami rynku pracy.	2026-2032	PUP CIS	- liczba osób z niepełnosprawnością, które ukończyły szkolenia podnoszące kwalifikacje zawodowe, - kwota środków wydatkowana na zadanie
4. Udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnością w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym w ramach programu „Aktywny samorząd”.	2026-2032	PCPR	- liczba osób korzystających ze wsparcia - kwota środków wydatkowana na zadanie
5. Udzielenie wsparcia zatrudnionym osobom z niepełnosprawnością w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (przebywającej w żłobku i przedszkolu) w ramach programu	2026-2032	PCPR	- liczba osób korzystających ze wsparcia - kwota środków wydatkowana na zadanie

„Aktywny samorząd”.			
6. Wspieranie podejmowania działalności gospodarczej przez osoby z niepełnosprawnością.	2026-2032	PUP	- liczba osób z niepełnosprawnością, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej - kwota środków wydatkowania na zadanie.
7. Rozwijanie usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób z niepełnosprawnością oraz działań ukierunkowanych na zwiększenie aktywności w poszukiwaniu pracy przez osoby z niepełnosprawnością.	2026-2032	PUP	- liczba osób z niepełnosprawnością objęta usługami z zakresu pośrednictwa pracy, - liczba osób z niepełnosprawnością objęta usługami z zakresu poradnictwa zawodowego - liczba osób, które ukończyły szkolenie z zakresu technik poszukiwania pracy
8. Realizacja programów aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością finansowanych ze środków krajowych i unijnych.	2026-2032	PUP	- liczba osób z niepełnosprawnością, które wzięły udział w projektach aktywizacyjnych, - kwota środków wydatkowana na zadanie
9. Działalność Zakładu Aktywności Zawodowej.	2026-2032	ZAZ	- liczba osób korzystających ze wsparcia - kwota środków wydatkowana na zadanie z podziałem na środki PFRON, środki samorządowe
Cel 3: Wzmocnienie działań profilaktycznych oraz rozwój różnych form wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
1. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym poradnictwo oraz popularyzacja zdrowego trybu życia, sposoby zapobiegania chorobom, przestrzeganie przed skutkami nałogów.	2026-2032	PCPR Starostwo Powiatowe Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny OPS	- ilość udostępnionych materiałów, - ilość konferencji, seminariów, szkoleń
2. Zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.	2026-2032	OPS	- ilość udzielonych usług opiekuńczych - kwota środków wydatkowana na zadanie
3. Kierowanie osób z niepełnosprawnościami do domów pomocy społecznej.	2026-2032	OPS	- liczba osób skierowanych do dps - kwota środków wydatkowana

			na zadanie
4. Zapewnienie korzystania ze świadczeń szeroko rozumianej pomocy społecznej.	2026-2032	OPS	- ilość osób z niepełnosprawnościami, którym wypłacono świadczenia: a) na podstawie ustawy o pomocy społecznej b) na podstawie innych ustaw
5. Prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	2026-2032	WTZ	- liczba uczestników - kwota środków wydatkowana na zadanie
6. Prowadzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	2026-2032	ŚDS	- liczba uczestników - kwota środków wydatkowana na zadanie
7. Prowadzenie Domu Pomocy Społecznej	2026-2032	DPS	- liczba mieszkańców z niepełnosprawnością
8. Prowadzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego	2026-2032	COM	- liczba mieszkańców - liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych
9. Organizowanie opieki wytchnieniowej dla osób z niepełnosprawnością oraz ich opiekunów.	2026-2032	COM OPS	- liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej - liczba godzin opieki wytchnieniowej na 1 beneficjenta
10. Rozwijanie bazy środowiskowego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.	2026-2032	COM	- liczba osób korzystających z mieszkań wspomaganych
11. Prowadzenie wczesnej interwencji i wspomaganie rozwoju dziecka.	2026-2032	PPP placówki oświatowe organizacje pozarządowe	- liczba dzieci korzystających ze wsparcia
12. Prowadzenie diagnozy wśród dzieci w zakresie występowania niepełnosprawności i zapewnienie im kształcenia specjalnego.	2026-2032	PPP placówki oświatowe	- liczba dzieci objęta diagnozą i nauczaniem specjalnym
13. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.	2026-2032	PZdsON	- liczba złożonych wniosków - ilość wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności oraz orzeczeń o niepełnosprawności z podziałem na płeć - ilość orzeczeń z podziałem na znaczny, umiarkowany, lekki stopień i do 16 roku życia wraz z przyczyną niepełnosprawności - ilość wydanych kart parkingowych - ilość wydanych legitymacji

Cel 4: Poprawa dostępności i wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym.			
Działanie	Termin realizacji	Realizator	Wskaźniki
1. Wdrożenie i korzystanie przez osoby z niepełnosprawnością z Systemu Obsługi Wsparcia (SOW) - obsługa za pośrednictwem platformy internetowej.	2026-2032	PCPR	- liczba osób korzystająca z SOW
2. Udzielenie wsparcia osobom z niepełnosprawnością w ramach programu „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”.	2026-2032	PCPR OPS	- liczba osób korzystających z programu - kwota środków wydatkowana na zadanie
3. Zatrudnienie asystentów osobistych osób z niepełnosprawnością.	2026-2032	PCPR OPS	- liczba asystentów - liczba osób, które korzystają ze wsparcia asystenta
4. Umożliwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej edukacji w publicznych i niepublicznych placówkach oświatowo-wychowawczych.	2026-2032	placówki oświatowe	- liczba uczniów z orzeczoną niepełnosprawnością na każdym poziomie edukacji
5. Rozpowszechnianie informacji o prawach i uprawnieniach osób z niepełnosprawnościami.	2026-2032	samorząd powiatowy PCPR	- liczba artykułów informacyjnych na stronie Powiatu - liczba upowszechnionych ulotek itp.
6. Dostosowywanie ciągów komunikacyjnych (dróg, chodników, przejść dla pieszych), małej architektury oraz budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnością.	2026-2032	samorząd powiatowy samorząd gminny	- liczba obiektów dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością
7. Organizowanie transportu dla osób z niepełnosprawnościami do placówek wsparcia dziennego, oświatowych, edukacyjnych.	2026-2032	Placówki oświatowe ŚDS WTZ ZAZ	- liczba osób objęta wsparciem w formie transportu

6. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Realizatorem programu jest Powiat Drawski we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim oraz Powiatowym Urzędem Pracy w Drawsku Pomorskim.

Partnerami współrealizującymi program są:

- samorząd powiatowy i gminny,
- Ośrodki Pomocy Społecznej,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Drawsku Pomorskim,
- Zespół Placówek Edukacyjno-Terapeutycznych w Bobrowie,
- Dom Pomocy Społecznej w Darskowie,
- Powiatowy Dzienny Dom Samopomocy - Ośrodek Rehabilitacyjno-Kulturalny w Drawsku Pomorskim z filią w Złocieńcu
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Drawsku Pomorskim,
- Warsztaty Terapii Zajęciowej w Czaplunku z filią w Kaliszu Pomorskim,
- Powiatowy Zakład Aktywizacji Zawodowej w Mielenku Drawskim,
- Centrum opiekuńczo-mieszkalne w Mielenku Drawskim,
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Czaplunku,
- Powiatowa Społeczna Rada do Spraw osób Niepełnosprawnych,
- Państwowy Powiatowy Inspektorat Sanitarny w Drawsku Pomorskim,
- organizacje pozarządowe.

7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania przedstawione w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2026 – 2032 zostaną sfinansowane z następujących źródeł:

- środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zgodnie z kompetencjami wynikającymi z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- środki Funduszu Pracy,
- środki pochodzące z ministerialnych programów konkursowych,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki pozyskane z Funduszy Unijnych,
- zasoby budżetu powiatu i gmin,
- środki organizacji pozarządowych.

8. MONITORING I EWALUACJA

Głównym instrumentem monitoringu Programu będą coroczne sprawozdania z realizacji działań na rzecz osób z niepełnosprawnością za dany rok kalendarzowy przedstawiane Radzie Powiatu Drawskiego.

Realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2026 – 2032 będzie przedmiotem okresowego monitorowania i oceny w roku 2027. Z uwagi na fakt, iż Program jest dokumentem długoterminowym, może zaistnieć konieczność jego modyfikacji w aspekcie zaplanowanych do realizacji celów oraz innych elementów, w tym, np. finansowych, w kolejnych latach obowiązywania.

Monitorowanie i ewaluacja końcowa przeprowadzona zostanie w 2033 roku i będzie stanowić obiektywną ocenę procesu realizacji i rezultatów pod względem skuteczności, trwałości, efektywności, a także użyteczności podjętych działań zapisanych w Programie.

Monitorowania i oceny realizacji Programu dokonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim przy współpracy Powiatowego Urzędu Pracy w Drawsku Pomorskim.

ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2026 – 2032 opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Drawsku Pomorskim we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Drawsku Pomorskim zawiera planowane do realizacji w okresie 7 lat działania. Program stanowi kolejny dokument strategiczny, który wskazuje konkretne działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami mające na celu poprawę jakości życia, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

Skuteczna realizacja zadań wymagała będzie zaangażowania zarówno pracowników administracji samorządowej, jak też różnych instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami. Na podejmowane przedsięwzięcia wpływ będą miały zarówno inicjatywy i możliwości finansowe jednostek samorządowych, jak również przepisy prawne dotyczące tej sfery działań.

Program ma charakter otwarty, a stopień ogólności zawartych w nim działań został tak dostosowany, aby umożliwić w przyszłości podejmowanie różnorodnych inicjatyw. Z uwagi na zmieniające się warunki, potrzeby i oczekiwania osób z niepełnosprawnościami, dopuszcza się możliwość modyfikacji Programu.

Dotychczasowe efekty działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami podejmowanych w powiecie świadczą o znacznym postępie w zakresie wyrównywania szans osób z niepełnosprawnościami i przeciwdziałania ich społecznemu wykluczeniu. Sprzyjają temu również pozytywne zmiany zachodzące w świadomości społecznej, polegające na lepszym rozumieniu praw i potrzeb osób z niepełnosprawnością. Jednak w dalszym ciągu osoby z niepełnosprawnościami napotykają na zbyt wiele przeszkód, by mogły w pełni z tych praw korzystać. Dlatego też działania przewidziane w niniejszym Programie mają służyć niwelowaniu tych trudności i być szansą na efektywniejsze wykorzystanie posiadanych zasobów, środków finansowych oraz infrastruktury.